

DOCUMENTE INEDITE PRIVIND SATUL CÎNDEȘTI

CLEOPATRA IONESCU
CRISTIAN ISTRĂTESCU

Întemeiat de oameni harnici și gospodari, satul Cîndești din județul Dimbovița își pierde vechimea în trecutul îndepărtat al istoriei patriei, avînd o existență mult mai veche ca cea menționată în documente.

Ca atestare documentară cunoscută pînă în prezent este zăpisiul unchiașului Mircea din Cîndești, cu data de 5 martie 1625, prin care dă ginerelui său Stoica curariu din Bogații de Sus și ginerelui Vlaicu din Cîndești terenuri „din hotarul Velinașilor și din apa Dîmboviții pînă în apa Văii Mari și din cîmp și din pădure și de peste tot hotarul, cu delnițe trei de casă”¹. Această formulare include adevărul de necontestat că satul Cîndești este format din moșneni. Cîmpurile de cultură formate din loturile sătenilor, aflate în jurul gospodăriei, sînt cunoscute în documente sub numele de delnițe, care adeseori își luau denumirea după numele proprietarului. De asemenea, sînt menționate bunurile aflate în hotarul satului Velinași (astăzi cătun al comunei Cîndești), cîmp, pădure, folosite în comun de toți membrii obștei.

Forma de transmitere a proprietății este vînzarea-cumpărarea moșiei sau a unei părți de moșie, donație prin testamente și foi de zestre. Faptul că cea mai mare parte a satului este stăpînită în devălmășie, formele de înstrăinare a moșiei se făceau cu consimțămîntul obștei „cu știrea părtașilor din sus și din jos”². Același fenomen îl întîlnim și în secolul al XIX-lea, cînd Cîrstea sin Stan Băjenaru din Cîndești din Vale vinde lui Neagoe partea sa de moșie, împreună cu prunii, vînzare care s-a făcut și cu știrea rudeniilor... și această moșie se află în hotarul Velinașilor”³.

În anul 1754, pe lingă moșia moșnenilor, apare și o moșie boierească, „a Titeanului”, care este menționată și în testamentul făcut de Frîncu fiului său Oprea la 8 octombrie 1772⁴.

Pe moșnenii din Cîndești îi întîlnim ca vînzători de terenuri aflate și în alte localități. Astfel, în anul 1685, Cristea Boacă din Cîndești, vinde lui Stan, Micu și Bică patru terenuri în Voinești : unul, din live-

¹ Colecția mss. istorice. Cristian Istrățescu, Tirgoviște.

² Idem.

³ Idem.

⁴ Idem.

zile cele mari, pe drum la vale, două locuri la Gura Văii lui Dragotă, la Merişori și altul este în susul Siliștii de la drum la vale. În anul 1718, popa Stan din Cindești vinde lui Radu Rucăreanu „o livadă în Voi-nești“⁵.

Pe lângă cultura pomilor fructiferi, în secolul al XVIII-lea este menționată și cultura viței de vie. În anul 1706, Crăciun, fiul lui Gri-gore din Cindești, vinde lui Șerban, fiul stolnicului Mihalcea „două pogoane de vie lucrătoare cu loc de pivniță în dealul Cindeștilor“⁶.

Existența morilor este confirmată de actul domnesc din 26 februa-rie 1653, prin care Matei Basarab întărește stolnicului Dumitrache Fili-pescu și fiului său Pană logofătul „două roate de moară în gîrla Cin-deștilor“⁷.

Pe această perioadă scurtă, actele sînt scrise de preoți, avînd men-țiunea : „și am scris eu popa Sirbu cu învățătura unchiașului meu Mirci“ ; „și am scris eu Gheorghe diacon cu zisa lor“ ; „și am scris eu popa Cirstea cu zisa Frîncului“.

Conducătorii cunoscuți ai satului Cindești, pînă la anul 1800, sînt Oprea pîrcălab, menționat la 15 noiembrie 1713 ; Ion pîrcălab, la 6 iunie 1738 și iarăși Oprea pîrcălab în anul 1772.

A N E X E

1

Scris-am eu unchiaș Miircea din Cinde[ști] precum s[ă] știe că am datu creadinciosu zapis mieu la mina gineri-meu Stoica curariu ot Bogati dă Susu și la mina gineri-meu Vla[i]cu din Cindești feciorul lui Lăpădatu, cum să s[ă] știe că le-am lăsatu toată partea mea de moșie a tătina-său Mirci din tot hotarul Vălinașilor și din apa Dimboviții pîn[ă] apa Văii și în cîmpu și în pădure și peste tot hotarul cu delnițe trei de casă și cu... * și din în cîmpu și această moșie o am luoatu la mina gin[er]ilor miei ca să stăpînească cu bună pace moșie bună și direaptă neclintit[ă] d[ă] ni-menea și cu știrea tuturor părtașilor și din sus și din jos și cînd s-au făcut acestu zapis au fostu mulți oameni buni martori.

Eu unchiașu Stănislavu mar[tor], eu Gheorghe Băncioiu, mar[tor] ot Vă linași, eu Vlad Ciortan mar[tor], eu Mihăilă ot tam, i Pană mar[tor] i Micu Sfetia mart[or] i Oancia ot Cindești mar[tor] i Vla[i]cu Fundea mar[tor] i Bratina mar[tor].

Și am scris popa Sirbu cu zisa și învățătura unchiașului Mirci.
Pis[a]h m[e]sea[ș]ea mart[ie] 5, vâlet 7133 (1625).

⁵ George Potra, *Tezaurul documentar al județului Dimbovița, Tîrgoviște, 1972*, doc. 615, p. 435 ; doc. 780, p. 609 ; doc. 615, p. 435.

⁶ *Ibidem*, doc. 737, p. 563—564.

⁷ *Idem*.

* loc rupt.

2

Adic[ă]te eu Marin Teșilă cu soția mea și cu fecior[ul] meu anume data-am zapis[ul] meu la mîna cumnatului Frîncul pă cum să s[ă] știe că m-am socotit cu el pentru nește ban[i] mai dăn nainte vrem[e] ce am avut eu la mine și ne-am socotet dăn toat[e] socoteala noastră și i-am rămas t[a]l[eri] 2 și neavînd bani ca să-i dau decîtu am avutu niște moșie parte dă t[a]l[eri] în moșia Titeanului și neavînd cumnatu ce să-m[i] ia dă acești ban[i] i-am dat acea parte dă moșie dreptu în acei ban[i] ce scrie mai sus... * fie moșie stătătoare în veci lui și feciorilor lui ciți dumnezeu îi va dărui și o amu vîndut-o de a mea bunăvoie și pentru credință m-am iscălit. Și au fost ca să crează : eu Marin cu soția mea, vînzătorul ; eu Cîrstea Ciocan ot Cîndești mart[or] ; eu Stan Bădea mart[or] ; eu Iancu baci[u] mart[or] ; eu Simion Popescu mart[or] ; eu Dragomir Brănoiu mart[or] și am scris eu Gheorghe dia[con] cu zisa lor. Apr[ilie] 4, leat 7262 (1754).

3

Adică eu Frîncu fiind cu firea întregă și temîndu-mă de moarte, am lăsat scrisoare și o diată cu sufletul meu la mîna fii-mieu Opri pe cum să știe că am lăsat toată partea de moșie a mia și de baștină și de cumpărătoare și de hotaru[l] Boțescu și dă hotar[ul] Cîndescu și dă hotaru[l] Velinașiu toată partea de moșie ce am și eu de la strămoșu[l] nostru Mircia de zestre și în moșia boieriască a Titianului amu parte de t[a]l[eri] 2 și într-aciastă moșie numită ce arată în sus au împresurat pîrcălabu Opria un loc în gura Văii Tălpîi, pă dăn susu de apa Tălpîi și eu Frîncu am lăsat cu sufletul meu că bani nu mi-au dat nici zapis de la mîna noastră... * va primi carte de blestem cu toată casa lui să o stăpînească iar cealaltă moșie este bună și driaptă neclintită de niminia să aibă a o stăpîni cu bună pace și să-m[i] facă toate soroacele mortului, sărindar neamu meu, iar de se va scula cineva să dea peste aciastă adiată ce am lăsat în mîna fii-meu Opri, eu Frîncu fiind cu firea întregă să fie supt blestem și al anatima de 318 sfinți părinți de la Nicheia să locuiască în locu cu Iuda. Și cînd s-au făcut această diată au fost oameni martori : eu Tudosie Badie, eu Stan Bădie, eu Simon Popescu, eu Sandu Popescu. Octombrie 8, leat 7280 (1772). Și am scris eu popa Cîrstea cu zisa Frîncului.

* loc rupt.

* loc rupt.

4

Adică Neagoe Frîncu fiind în firea mea și mintea mea, data-am diata mea la mîna feciorilor mei Dumitru, Ștefan, Miriță, precum să știe că partea de moșie din Vălinașanca ce am avut-o de la strămoșul nostru Mircea și de baștină și de cumpărătoare s-o stăpînească feciorii miei, să o împartă cu prăjina. Iar droșișul l-am lăsat lui fii-meu Dumitru și lu[i] fii-miu Miriță, că pe fii-miu Ștefan l-am dăsilit de acolo, că mi-a făcut buclucuri multe și să stăpînească droșișul pe unde răspunde zapisul că l-a mai dat taica Opri Oancei olaru în vremea trecută și pentru că las droșișul mai mult lui fii-miu Dumitru și lui fii-miu Miriță să-mi facă cite un sārindar numiții și de se va găsi niscai hirtii să mi se ție în seamă să aibă a o stăpîni, să rămîie a o stăpîni în bună pace, cum am mai stăpînit-o și noi de la strămoșul nostru Mircea și de aceasta am dat diata mea la mîna feciorilor. Cine o da peste ea, să nu aibă la ce veni după mine. 1827, iulie 20. Eu G[heor]g[he] Ciortan martor, eu Ion Brătunoiu martor. Și am scris eu popa Dan cu zisa lui Neagoe Frîncu și cu învățatură.